

שבועות (12)

"חג השבועות" - חג מתן תורה

שמות המועדים נקבעים בדרך כלל על שם המאורע שעליו נתקנו, מדוע אם כן הקשה מו"ר הגר"א לאפיאן זצ"ל בספרו "לב אליהו" לא נקרא בתורה יום מתן תורה בשם "חג מתן תורה" כי אם בשם "חג השבועות"? התשובה נעוצה למעשה בעצם השאלה. משמע שמתן תורה שהיה בו' בסיוון תלוי בשבעת השבועות שקדמו לו. הסברם של דברים יובן על פי דברי התנא: שהתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים (אבות פרק ששי). הלשון "התורה נקנית" ללמדנו בא כי לא די בדיעת התורה אלא יש צורך בקנין התורה (ואכן כך מכונה הברייתא הזו פרק קנין תורה). משל למה הדבר דומה! לאדם עשיר שמינה את אחד מנערי החצר שלו אחראי על עניני הבתים הרבים שבבעלותו. במשך הזמן למד הנער להכיר יפה את כל הבתים וכל פרט וכל פינה בהם היו נהירים ומוכרים לו. גם אם התמצאותו בכל הנוגע לבתים תעלה על התמצאותו של בעל הבית בנושא, עדיין עדיף עליו בעל הבית, שכן הם רכשו וקנינו. ומה עולב לעומתו הנער אשר על אף הפרטים הרבים הידועים לו אין לו שום קנין ואחיזה אפילו בחלק זעיר של רכוש זה. ה"ה לגבי התורה, דוד המלך אומר: "כי בתורת ה' חפצו ובתורתו יגה" (תהלים א), ובגמרא מבואר: בתחילה תורת ה', ואחר כך נעשית תורתו (עבודה זרה יט). בלומר, ישנם אנשים שיש להם ידיעה רחבה ומקפת בתורה אך התורה אינה נעשית שלהם, כי לא קנו אותה בקניני התורה המפורשים בפרק קנין תורה. אימתי נעשית התורה שלמד האדם לתורתו? רק לאחר שקנאה בקניניה.

מתן תורה חג הקציר

חג השבועות הוא אחד הרגעים העמוקים ביותר בלוח השנה היהודי, לא רק חג של "מתן תורה", אלא חג של מפגש חי בין אדם לא-לוהים. בלשון חז"ל, שבועות הוא היום שבו עמדו ישראל למרגלות הר סיני וקיבלו את התורה. אבל אם מסתכלים קצת יותר לעומק, מגלים דבר מעניין: התורה כמעט ולא מציינת את מתן תורה כתאריך מפורש בחג. במקום זה, החג מזוהה בתורה בעיקר כחג הקציר. למה זה כך? אחת התשובות היפות שנאמרו היא שהתורה לא ניתנה רק ברגע אחד היסטורי, אלא היא מתחדשת בכל שנה מחדש. כלומר, החקלאי שמביא את ראשית יכולו, והאדם שמקבל על עצמו עול תורה, עומדים בעצם באותו רגע פנימי: רגע של הכרה בכך שהפירות שלנו, הגשמיים והרוחניים, אינם מובנים מאליהם. יש כאן רעיון עמוק: התורה לא מתחילה מלמעלה, מהר סיני, אלא גם מלמטה, מהאדם שמוכן לקלוט אותה. חז"ל אומרים שבני ישראל הקדימו

"נעשה" ל"נשמע". זה לא רק ביטוי של אמונה, אלא של מוכנות נפשית: לפני שאני מבין הכל, אני מוכן להיות שיך. ורק מתוך השייכות הזו, ההבנה יכולה להגיע. אפשר לראות בזה גם מסר לימינו: שבועות מזמין אותנו לשאול לא רק מה אני יודע?, אלא עד כמה אני מוכן לתת מקום לערכים שמעליי, לפני שאני מבין אותם עד הסוף?. חג השבועות הוא לכן לא רק זיכרון של מעמד הר סיני, אלא הזמנה מחודשת לעמוד שוב, כל שנה, באותו מקום פנימי, ולשאול, האם אני מוכן לקבל?

המלקט**עצרת**

עם ישראל מצווה בתורה לחוג שלושה רגלים, סוכות, פסח ושבועות. בשני הראשונים אנו חוגגים שבעה ימים ואילו שבועות הוא חג של יום אחד. חז"ל קראו לשבועות עצרת. בסוכות, לאחר שבעת הימים בסוכה, אנו חוגגים את שמיני עצרת. כתוב בספר התודעה ששבועות נקרא עצרת, לפי שעיקר ענינו של חג זה שהוא שמיני שאחר שבעה ימי חג המצות וקשור עימם; המשכם הוא וסיומם. ימי הספירה שביניהם אינם מפסיקים, שהם כחולו של מועד שאינו מפסיק בין חג ראשון לאחרון. נמצא שיום זה הוא כשמיני עצרת שלאחר החג, ולכן קראוהו על שמו, כלומר, עצרת של פסח. מתגלה כאן דבר מופלא, למעשה פסח ושבועות הם חג אחד וכל תקופת ספירת העומר היא בעצם יחידה אחת, מצוה ארוכה הנמשכת על פני שבעה שבועות. למרות, שספירת העומר היא תקופה לא פשוטה עבור רבים, בכל זאת היא נתפסת כחג מתמשך, תקופה של בנייה רוחנית חיובית, כפי שנראה בהמשך.

ספר התודעה, מאמרי סיון**עצרות במעגל השנה**

שמיני עצרת וחג העצרת הם שני ימים טובים שמסיימים תקופה של חמישים יום קדושים במעלתם. חג העצרת בא לאחר חמישים יום הנספרים מיום ראשון של חול המועד פסח. חג העצרת, שבועות הוא למעשה היום החמישים ואחד, כמנין נ"א. שמיני עצרת בא לאחר תקופת חמישים יום המתחילה בראש חודש אלול, ובתוכה כל המועדים, ראש השנה, יום הכיפורים וסוכות, ומסתיימת בשמיני עצרת שהוא היום החמישים ואחד, כמנין נ"א. שני ימי עצרת אלו הם ימים בעלי קדושה יתרה, בהם אנו לא מצווים בשום מצוה מעשית, כמו אכילת מצות או נענוע לולב. זאת מפני שימים אלה הם למעלה מכל עשייה, ימים של ייחוד שלם בין הבורא לבנינו, בין הקב"ה וישראל. הייחוד והקדושה היתרה מתבטאים בלימוד ושמחה בתורה, קבלת התורה בשבועות ושמחת תורה בשמיני עצרת.

דוד המלך מתפלל בתהילים, "אָנָּא ה', הוֹשִׁיעָה נָּא; אָנָּא ה', הַצְּלִיחָה נָּא" (תהילים ק"ח, כ"ה). למעשה, בפסוק זה מרומז כל מעגל השנה, כשהמילה 'נא', מרמזת על היום הנ"א, בסיום התקופות של חמישים יום הנ"ל. אומר ה"נתיבות שלום", התקופה שקודם שמיני עצרת היא ימי דינים ותשובה, שהיא (עבודה) ב"סור מרע", ולכן מבקשים, "אָנָּא ה', הוֹשִׁיעָה נָּא", שיושיענו (מהרע שבחינו, מהרע שבתוכנו)... וכנגד חג השבועות שהוא אחרי תקופה של אהבה, ראשה בפסח שהוא מידת אהבה וסופה בקבלת התורה בשבועות, שעניינה "עשה טוב", (לעורר את הטוב שבקרבונו), על זה נאמר, "אָנָּא ה', הַצְּלִיחָה נָּא". אנו לומדים ששני הימים טובים האלה מאירים את כל השנה. חג השבועות מקבל הקדושה מפסח ועד אליו וקדושתו מאירה את מחצית השנה עד הימים הנוראים, וקדושת שמיני עצרת מאירה את כל החורף עד פסח. שתי הקדושות אינן קדושות רק לשעה אחת, לזמן שלהן, אלא שהן עוצרות ואוצרות את הקדושה לכל התקופה שבאה מיד אחריהן. לכן אומר האר"י ז"ל שכל מי שנוהג את ליל שבועות כראוי, מובטח לו שיחיה עד סוף השנה. בלימוד זה אנו זוכים לראות את הסדר המופלא של הבריאה במעגל הזמן של השנה איך ניתן לכל יהודי ההזדמנות לתקן את נפשו ב"סור מרע, וְעֲשֵׂה-טוֹב" (תהילים ל"ד ט"ו) ולהכין כלי ראוי לאור.

מנחה חדשה

כתוב, "וּסְפַרְתָּם לָכֶם, מִמִּתְחַרַּת הַשָּׁבֶת, מִיּוֹם הַבְּיָאָכֶם, אֶת-עַמְר הַתְּנוּפָה: שָׁבַע שָׁבָתוֹת, תְּמַיִם תִּהְיֶינָה. עַד מִתְחַרַּת הַשָּׁבֶת הַשְּׁבִיעִת, תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם; וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה תְּדֻשָּׁה, לַה'" (ויקרא כ"ג ט"ו). בתקופת בית המקדש, מיד למחרת הפסח, היו מקריבים את מנחת העומר, מנחת שעורים ובסיום הספירה, בחג השבועות, היו מקריבים מנחה חדשה, מנחת חיטים. שעורים זה מאכל בהמה וחיטים זהו מאכל אדם, להורות לנו את הדרך הרוחנית שאנו עוברים בימי הבנייה של ספירת העומר. מעבר מתודעה של בהמה אשר פניה פונות ארצה, טרודים רק בעניינים גשמיים, לתודעה של אדם שעניו נשואות השמימה בקומה שלמה וזקופה. זוהי תקופה של בניה והתחדשות המגיעה לשיאה בחג השבועות. כתוב על יציאת מצרים, "וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל-פְּנֵי נְשָׂרִים" (שמות י"ט ד'). רש"י מפרש, כנשר הנושא גוזליו על כנפיו שכל שאר העופות נותנים את בניהם בין רגליהם לפי שמתיראין מעוף אחר שפורח על גביהם. אבל הנשר הזה אינו מתירא אלא מן האדם, שמא יזרוק בו חץ, לפי שאין עוף אחר פורח על גביו, לכך נותנו על כנפיו, אומר, "מוטב יכנס החץ בי ולא בכני". הקב"ה נושא אותנו על כנפיו כמו נשר, אלא שיש כאן גם רמז נפלא על מהות העבודה הרוחנית שלנו בחג השבועות. נשר נקרא בשמו משום שכאשר הוא מזדקן, הוא משיר את כל נוצותיו הישנות ומתחדש בנוצות חדשות. כמו שכתוב בתהילים, "תִּתְחַדֵּשׁ פְּנֵיךָ נְעוּרֶיכִי" (תהילים ק"ג

ה'). אומר ה"נתיבות שלום", צריך איש יהודי להסיר מעצמו בזה החג הקדוש את כל עברו הישן ולהתחדש כבריה חדשה. זה ענין, "מִנְחָה תְּדֻשָּׁה, לַה'". במקום שנעסוק בתיקון הדרך שבה הלכנו, בשבועות, ניתנת לנו ההזדמנות לקבל עלינו את התורה מחדש, לפתוח דף נקי, להתחיל דרך חדשה. אם נרכז את כל התודעה שלנו אל היום הקדוש הזה, נוכל לצאת ממנו כבריה חדשה ממש.

הלכה: חג השבועות

מעיקר הדין מצוות שמחת החג לאכול ביום טוב בשר בהמה שאין שמחה אלא בבשר בהמה, מי שאינו יכול לאכול בשר בהמה מטעמי בריאות או כשרות, יכול לקיים מצוות שמחה בבשר עוף. וכן ישתה יין לשמחת החג. מצווה לשמח את הנשים לכבוד החג, ולכן יקנה לאשתו ובנותיו הגדולות בגדים ותכשיטים נאים. ולילדים הקטנים יקנה קליות ואגוזים מגדנות וממתקים דברים שמשמחים אותם ע"פ דעתם.

פתגם: כשאינן לאדם מילים, הדמעות מתפללות במקומו.

חקירה: שטר (קניין)
השטר בעצמו קונה, או רק הראיה שבו (פרי משה קניינים לג-א. קובץ שיעורים בבא בתרא רלא: הראייה)

ספר קובץ יסודות וחקירות

סיפור: חשיבות התפילה

יונתן היה ילד קטן שדאג מאוד לאביו החולה. ערב אחד, בלי לדעת איך להתפלל, הוא פשוט אמר: אלוקים, תעזור לאבא שלי. לאט לאט מצבו של אביו התשפר. יונתן הרגיש שהתפילה שלו נתנה לו כוח ותקווה. מאז הוא הבין, התפילה לא צריכה מילים גדולות, רק לב אמיתי.

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצוס, הוסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדים קאמנה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ויקטוריה שושנה בת גיוס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עוזיא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אוזיה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג והגון:** שרה זסוזן אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליינתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עוזיא וליאור עמית מרדכי בן גייוול לאוני. **לעילוי נשמת:** קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעידו בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי ורגונה, אברהם בן אסתר, ראובן בן איזא, יהודה יוסף בן רחל.

